

Čtrnáctideník o Evropské unii z české perspektivy

V tomto vydání najdete

Pokrok v liberalizaci energetiky? Shrnutí kompromisu a dopad na ČR
Francouzské předsednictví 2008: Co můžeme očekávat?
Evropský trh práce se mění
Reakce EU na rostoucí cenu ropy: Francouzský návrh?

Analýzy

Pokrok v liberalizaci energetiky? Shrnutí kompromisu a dopad na ČR

Vladimír Beroun

Ministři energetiky jednotlivých členských zemí EU dosáhli 6. června 2008 dalšího významného kompromisu na cestě k liberalizaci trhu s elektřinou a zemním plynem. Cílem tohoto kroku je vlastnický oddělit výrobu od přenosu (tzv. unbundling) s očekávaným snížením cen těchto komodit s ohledem na konkurenčnější prostředí. Státy EU si nakonec budou moci podle specifických podmínek na vlastním energetickém trhu vybrat jeden ze tří navrhovaných liberalizačních balíčků (tj. úplný unbundling, ISO, ITO). Ve hře přitom není pouze zefektivnění evropského trhu s energiemi, ale i otázka energetické bezpečnosti (zabránění tzv. blackoutů, solidarita při výpadcích, členění mimoevropským energetickým gigantům - více zde).

Odpůrci úplného vlastnického oddělení, k nimž patří i ČR, zvolí třetí balíček, který je založen na vytvoření nezávislého operátora přenosové sítě (ITO). Praha od realizace této varianty mimo jiné očekává „právní“ oddělení přenosové soustavy a produkce energie a následné ustavení nezávislého národního regulátora. Liberalizace touto cestou přinese pro ČR změny především v plynárenském sektoru, neboť společnost RWE Transgas doposud vlastní jak výrobu, tak přenosovou síť. Trh s elektřinou již žádné výrazné změny nečekají, jelikož ČEZ a ČEPS jsou právně oddělené společnosti.

Kompromis však není ideální, neboť nepovede k energetické jednotě v Unii. Navíc mnoha zeměmi upřednostněný třetí balíček nepřinese kýžené otevření trhů v důsledku nedosažení úplného vlastnického unbundlingu, primárně navrhovaného Komisí. Původní vlastníky výroby a sítí si totiž nadále zachová část svého vlivu v přenosové soustavě a bude o to více záležet na tom, jak budou reálně fungovat principiální omezení stanovená Komisí. Další kroky se očekávají během francouzského a českého předsednictví. ČR zde považuje energetiku za prioritní oblast svého působení.

Francouzské předsednictví 2008: Co lze očekávat?

Katarina Lokšová, Jan Potucký

Podle slov státního sekretáře pro evropské záležitosti Jean-Pierra Jouyeta by francouzské předsednictví mělo být skromné co do stylu, ambiciózní co do cílů a realistické co do očekávání (Mezinárodní politika 04/2008). Je zřejmé, že realizovatelnost tak nabitého programu, jaký si Francie vytýčila, bude vyžadovat nadhled, štěstí a také podporu od jiných členských států. Obzvláště nyní, po irském „ne“ Lisabonské smlouvě, bude záležet na Francii, jak se s touto komplikací vyrovná.

Jako nejdůležitější úkol si Francie stanovila posílení vlivu EU na mezinárodní dění a přípravu společné evropské bezpečnostní strategie. Další francouzskou prioritou je vytvoření společné imigrační politiky a s tím související projekt Středomořské unie. První summit, na kterém bude podepsána zakládající charta, se uskuteční 13. července v Paříži. Mezi deklarované francouzské oblasti zájmu bude dále patřit reforma společné zemědělské politiky a otázky změn klimatu. Výroky o ambiciózních cílech lze tedy jednoznačně potvrdit.

Skromný „styl“ předsednictví se nedá očekávat kvůli „Francouzské sezoně“, která jen v ČR čítá přes 50 akcí různého zaměření. Francouzské velvyslanectví v ČR připravilo také „Program evropských předsednictví 2008-2009“, který se zaměří na přednáškovou činnost, výuku francouzštiny apod.

Z rozsahu plánovaných francouzských aktivit je jasné, že české předsednictví 2009 tak bude následovat po šesti měsících, kdy Evropskou unii povede velmi silná členská země.

Evropský trh práce se mění

Michal Vít, Jan Potucký

Dne 10. června dospěla EU ke shodě v oblasti zaměstnanosti. Rada EU přijala novelu směrnice o pracovní době (Working Time Directive) č. 2008/912, která se zabývá problematikou zdraví a bezpečnostním omezením délky pracovní doby. Rada se zároveň dohodla na úpravě oblasti sociálního zabezpečení pro pracovníky tzv. pracovních agentur.

V praxi by se podle směrnice měla omezit průměrná pracovní doba na 48 hodin týdně, s maximálním navýšením o 12 hodin v případě přesčasů. Dohoda přináší také definici „pracovní pohotovosti“. Jde o aktivní práci a nikoliv celou dobu, kdy je pracovník připraven k činnosti. V oblasti sociálního zabezpečení pro pracovníky agentur bylo dosaženo rovného postavení s řádnými zaměstnanci po uplynutí doby 12 týdnů.

Komisař zodpovědný za oblast sociálních věcí, Vladimír Špidla, se o úpravě vyjádřil jako o příkladu úspěšného uplatnění principu „flexikurity“ v praxi. Návrh musí ještě schválit Evropský parlament - hlasování se očekává v druhé polovině letošního roku.

ČR dohodu vítá, protože jasně definuje pracovní pohotovost (Evropský soudní dvůr již v minulosti řešil několik stížností v této problematice), a proto pomůže např. vyřešit problém v sektoru zdravotnictví, kde dochází k problémům s definicí pohotovosti a z toho vyplývajícími nejasnými nároky na finanční ohodnocení pracovníků. Stejně tak je podle Ministra práce a sociálních věcí Petra Nečase nová úprava pozitivní z důvodu zvýšení flexibility trhu. Evropské odbory dlouhodobě podporují úpravu otázek pracovní doby na evropské úrovni.

Intenzivní práce na legislativě upravující fungování unijního pracovního trhu přitom dále pokračují - 2. července má Komise zveřejnit dlouho očekávanou agendu v oblasti integrace mladých lidí do pracovního trhu.

Reakce EU na rostoucí cenu ropy: Francouzský návrh?

Petr Hajný

Jaké jsou příčiny současného dramatického růstu cen ropy? K nejdůležitějším faktorům patří vysoká poptávka světové ekonomiky po této strategické surovině a jejích derivátech (zejména díky zemím jako Indie a Čína), rozložení světových zásob v nestabilních regionech (a s tím související opakování výpadků dodávek) a v neposlední řadě odmítavý postoj Organizace zemí vyvážející ropu (OPEC) ke zvyšování těžby, daný nejen snahou držet vysokou cenu, ale také těžebními kapacitami a relativní silou ovlivňovat trh.

Země, které samy zásoby ropy nemají, tj. včetně většiny zemí Evropské unie, musejí přijímat kompenzační opatření - ať už se jedná o tlak na omezení spotřeby, který však naráží na neochotu lidí vzdát se spotřeby v tak velkém měřítku, aby byly dopady tohoto kroku relevantní, či o přesun k alternativním, zejména energetickým, surovinovým zdrojům se všemi výhodami a nevýhodami z toho plynoucími a samozřejmě o snížení daní ze spotřeby ropy.

Právě poslední jmenovaný způsob zvolila Francie a vyzvala členské státy ke snížení daní a Evropskou komisi ke stanovení jednotné maximální výše DPH na tyto komodity. Prezident Sarkozy argumentuje neudržitelností situace vzhledem ke stávkám rybářů, řidičů a dalších pracovníků v odvětvích postižených růstem cen. Postoje jednotlivých evropských zemí jsou však spíše skeptické. Česká vláda nesouhlasí s návrhy opozice a staví se k otázce snižování daní na paliva odmítavě.

Je neoddiskutovatelné, že např. v České republice více než polovinu ceny benzínu a nafty tvoří DPH a spotřební daně, přesto se však nejedná o jediný faktor. Cena ropy roste i v zemích, kde tak vysoké daně nejsou (USA) a způsobuje i tam značné potíže. Je navíc třeba si také uvědomit, že se jedná o obecně velmi citlivou otázku - přijetí francouzské představy by znamenalo další krok v harmonizaci daňových sazeb pro celou Unii, což je pro některé státy obtížně přijatelné.

Komentované zprávy

Irsko řeklo „ne“ Lisabonské smlouvě

Jediné referendum o ratifikaci Lisabonské smlouvy v EU skončilo s 53,4 % hlasů záporně. Předseda Evropské komise J. M. Barroso prohlásil, že ratifikace smlouvy v dalších zemích bude pokračovat s ohledem na 18 států, které smlouvu již dříve přijaly. Pro ČR je v tuto chvíli podstatné, že její předsednictví v Radě bude probíhat dle nereformovaných principů, neboť je nanejvýše pravděpodobné, že se vzniklou situaci nepodaří zvládnout tak, aby mohla smlouva platit od 1. ledna 2009. Více

Společný postup zemí EU proti nelegálním imigrantům

Všech 27 členských zemí EU se shodlo na společném přístupu k osobám, které se na území Unie dostanou bez potřebných dokumentů nebo ho neopustí po vypršení svého povolení. O jejich dalším osudu musí pak země rozhodnout do 6 měsíců. Přistěhovalci mohou být zadržováni až 18 měsíců nebo jim může být zakázán pobyt v EU až na 5 let. ČR společně s některými dalšími zeměmi nejdříve nesouhlasila s poskytnutím bezplatné právní pomoci ilegálním přistěhovalcům, nakonec ale ustoupila. Proti dohodě protestují některé organizace jako Amnesty International či Evropská rada pro uprchlíky a exulanty (ECRE), které ji napadají z porušování lidských práv kvůli možnému častějšímu uvalování vazeb na imigranty. Více

Summit EU-USA: Transatlantická spolupráce a globální problémy

Dne 10. června se ve Slovinsku sešli lídři EU s americkým prezidentem Georgem Bushem. Tématy jejich schůzky byla mj. světová ohniska neklidu, změny klimatu, energetika a proběhlá jednání se Světovou obchodní organizací (WTO). Obě strany se shodly, že v budoucnosti bude klíčové vzájemné prohlubování ekonomických vztahů. Více

Václav Klaus: „Velký test Evropy: Proč euro nepomůže?“

V deníku Financial Times a v dalších zahraničních médiích byl přetištěn článek prezidenta Václava Klause zabývající se úlohou společné evropské měny tváří v tvář těžkostem současné globální ekonomiky jako zvyšování cen, nárůst spotřeby surovin atd. V. Klaus v něm upozorňuje zejména na zvyšující se inflaci a neexistenci optimální měnové oblasti v eurozóně. Euro vidí především jako politický projekt, a tak je třeba v této oblasti hledat jeho přednosti. Celý článek [zde](#).

Tipy na publikace

University of Oxford

Excelentní pohled na soudobou energetickou politiku a její vlivy na životní prostředí přináší práce oxfordských profesorů „[Energy Politics and Poverty](#)“. Publikace demonstruje způsoby, kterými ovlivňuje energetická politika vyspělých států světa životní prostředí devastující poté již tak křehké ekonomiky rozvojových zemí. Následkem je prohlubování chudoby v tomto regionu.

Notre Europe

Unikátní studie „[Think Global, Act European](#)“ je výsledkem spolupráce francouzských, českých a švédských think tanků. Odborníci států „trojky“ vytvořili kontinuální návrhy a doporučení pro nadcházející předsednictví s vizí EU jako globálního hráče. Příspěvky se zaměřují např. na oblast vnějších vztahů EU, obrany, imigrace, hospodářství či na další rozšiřování EU.

Fondation Robert Schuman

První ze souboru analýz k nastávajícímu francouzskému předsednictví „[Sarkozy at the Wheel of Europe: What to Expect from the French Presidency of the European Union](#)“ se zabývá logistickou a organizační rolí státu během tohoto období. Věnuje se také srovnání francouzských a evropských zájmů. Autor zmiňuje zlepšující se vztahy Francie se svými partnery. V souvislosti s předsednictvím nepovažuje za těžší úkol zvládnutí politických otázek, ale úkolů technických.

Pozvánky

Přednáška: Transatlantické vztahy: možnosti a vize

Kdy: 17. června 2008 od 16:00

Kde: Ústav mezinárodních vztahů, Nerudova 3, Praha 1

Pořadatel: Ústav mezinárodních vztahů

Host: Tomáš Pojar

[Program](#)

Seminář: Francouzské předsednictví v Radě EU

Kdy: 19. června 2008 od 17:00

Kde: Eurocentrum Praha, Evropský dům, Jungmannova 24, Praha 1

Pořadatel: Eurocentrum Praha

Host: Marianne Barkan-Cowdy (1. tajemnice Velvyslanectví Francie v ČR)

[Registrace](#)

Očekávané události

Zasedání Evropské rady

Poslední zasedání Evropské rady během slovinského předsednictví proběhne v Bruselu ve dnech 19. a 20. června. Dominujícím tématem jednání bude zřejmě Lisabonská smlouva a její budoucnost po irském odmítnutí. Členské státy se budou zabývat také např. cenami potravin nebo budoucností Západního Balkánu. [Více](#)

Švýcarské referendum o volném pohybu osob z EU

Švýcarský parlament se dohodl na pořádání referenda o obnovení dohody o volném pohybu osob z EU, která by se nově rozšířila i o Rumunsko a Bulharsko. Švýcarští občané se mohou k tomuto tématu vyslovit po každém rozšíření EU. V případě, že by se nyní postavili proti této dohodě, zpochybnili by tím celý komplex vztahů mezi Švýcarskem a EU, které jsou pokračováním dohody výslovně podmíněny. Referendum by se mělo uskutečnit v květnu příštího roku. [Více](#)

Makedonie doufá v zahájení vstupních rozhovorů s EU

Makedonie (FYROM) doufá, že v druhé polovině roku 2008 zahájí přístupové rozhovory s EU. Statut kandidáta má od prosince 2005. Možnost rozšíření EU o Makedonii je ale v blízké době spíše hypotetická, a to zejména kvůli napětí uvnitř Unie po odmítnutí Lisabonské smlouvy, ale také kvůli setrvávajícímu problému Řecka se jménem státu. Ten vedl na jaře rovněž k odmítnutí vstupu země do NATO. Připomeňme také problematiku a násilnosti nedávných voleb v Makedonii. [Více](#)

Newsletter vyjadřuje názory autorů. Názory vyjádřené v textu nemusí být nutně stanoviskem Asociace pro mezinárodní otázky.

Koordinátorka projektu: Ivana Jemelková Tajemnice: Lenka Ryjáčková Analýzy: Vladimír Beroun, Petr Hajný, Katarina Lokšová, Jan Potucký, Michal Vít Komentované zprávy: Jan Husák, Sylvie Milerová, Andrea Tršová Tipy na publikace: Katarina Lokšová, Lenka Ryjáčková Pozvánky: Katarina Lokšová, Lenka Ryjáčková Očekávané události: Jan Husák, Sylvie Milerová, Andrea Tršová Korektury: Lenka Ryjáčková (koordinátorka), Vít Michal, Andrea Tršová Odborná editace: Ivana Jemelková Grafický návrh: Side2 Sazba: Josef Vomáčka Kontakt na redakci: newsletter.ep@amo.cz

---

Asociace pro mezinárodní otázky (AMO) Žitná 27, 110 00 Praha 1 Tel./Fax: +420 224 813 460 E-mail: info@amo.cz / www.amo.cz

---

© Asociace pro mezinárodní otázky 2008
